

Riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter i Järfälla

Bakgrund

I Sverige finns fem nationella minoriteter som har särskilda rättigheter: sverigefinnar, samer, judar, romer och tornedalingar. Minoritetsspråk är finska, samiska, jiddisch, romani chib samt meänkieli.

De nationella minoriteterna har en särskild ställning i det offentliga i form av ett antal rättigheter enligt lag. Myndigheter är skyldiga att informera minoriteter om sina rättigheter, att främja utveckling av språk och kultur (i synnerhet för barn) samt att samråda med minoriteterna i frågor som berör dem. Nedan beskrivs vad dessa rättigheter mer konkret betyder i Järfälla indelat efter de krav som ställs i lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Finskt förvaltningsområde

Järfälla kommun är sedan den 1 februari 2018 förvaltningsområde för finska. Att Järfälla kommun är anslutet till förvaltningsområdena för finska innebär att den finska minoriteten har särskilda rättigheter. I förvaltningsområden har enskilda rätt att använda finska vid sina skriftliga och muntliga kontakter med kommunen. Enskilda har också rätt att få tillgång till äldreomsorg och förskola helt eller delvis på finska. Järfälla kommun erhåller även ett årligt statsbidrag. Statsbidraget ska användas i samråd med den finska minoriteten och till merkostnader utifrån ansvaret som förvaltningsområde för finska.

Rättigheter för de nationella minoriteterna

Information

3§ Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.

Rätten till information innebär i Järfälla att det ska finnas

- Aktuell information att tillgå på kommunens webbplats på samtliga nationella minoritetsspråk som beskriver de nationella minoriteternas rättigheter.
- Återkommande information i de kanaler där kommunen med viss regelbundenhet publicerar information om olika frågor av vikt för Järfällaborna som beskriver rättigheterna.
- Uppdaterad kunskap om minoritetsrättigheterna bland personalen inom den kungemensamma kundtjänsten.

Skydda och främja språk och kultur

4 § I språklagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Ansvaret för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och minoritetskultur är en fråga för hela den kommunala organisationen även om kulturverksamhet och biblioteken kan anses ha en extra viktig ställning. Uppgiften att främja språk och kultur innebär

- Att varje nämnd ska planera för inslag i sin verksamhet som syftar till främjande.
- Att kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen svarar för att arrangera aktiviteter som syftar till kunskapsspridning kring de nationella minoriteterna i den kommunala organisationen.

Kontakter med kommunen

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde.

9 § Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

Rätten att använda sig av nationella minoritetsspråk innebär

- Att det alltid ska finnas en aktuell bild av vilka språkkunskaper som finns i kommunen när det gäller nationella minoritetsspråk.
- Att kunskaper i ett nationellt minoritetsspråk ska ses som meriterande vid en anställningssituation.
- Att den kommungemensamma kundtjänsten ska ha kapacitet att handlägga ärenden på finska.

Samråd kring frågor som berör minoriteterna

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Krav på att samråda med minoriteterna i frågor som berör dem innebär

- Att en medborgarpanel ska finnas öppen för alla som är intresserade av att diskutera frågeställningar kring de nationella minoriteterna där frågeställningar regelbundet går ut kring frågor som kommunen eller företrädare för någon nationell minoritet bedömer vara viktig att diskutera.
- Två samrådsmöten per år ska hållas där frågeställningar med bäring på nationella minoriteter tas upp.
- Att kommunens ordinarie råd för brukarmedverkan ska vara öppna för organisationer som samlar medlemmar av de nationella minoriteterna.

Äldreomsorg på minoritetsspråk

18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

Erbjudande om äldreomsorg på ett minoritetsspråk innebär i Järfälla att

- Kommunen ska erbjuda äldreomsorg på finska.

Förskola på minoritetsspråk

17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskola eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola, ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i sådan verksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Erbjudande om förskola på ett minoritetsspråk innebär i Järfälla att

- Kommunen ska erbjuda förskola där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska.

Samordning och uppföljning av arbetet

Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltningen samordnar arbetet utifrån riktlinjerna och förvaltningsområde för finska, varje förvaltning är ansvarig för åtagandena inom sina respektive ansvarsområden.

En årlig rapport som beskriver vilka insatser som har genomförts kring de nationella minoriteternas rättigheter ska underställas kommunstyrelsen. Rapporten ska också utgöra grund för ett samråd med medlemmar av de nationella minoriteterna.